

je pa dobro zraven rastlinic nekatera zrna v zemljo položiti, da se nadomestijo tiste, ki bi morda poginile. Nikdar pa ne boče setev kumar spodletela, ako se od sred aprila do sred maja vsakih 5—6 dni novo seme zaposaja. Če tudi prva setev po kaki uimi konec vzame, jo poznejša setev nadomesti. Za postranski pridelek se more poleg kumar še posejati salata glavatica, ker ta že doraste in se more porabiti dotle da kumare dorastejo. (Konec prih.)

### Nove podkove.

M. Vsak, kdor ima konje na skrbi, bodi si lastnik ali kovač, bode z veseljem pozdravil iznajdbo, ki ne samo visokih stroškov za podkovanje konj znižuje, ampak tudi živino z boljšo in prikladnejšo robo preskrbuje. To je namreč narejanje konjskih podkov z posebnimi stroji ali masinami, kakoršnih izdeluje tovarnik ali fabrikant M. Sterle na Dunaju VIII. Piaristengasse Nr. 25. po načrtu nekega Laha Jožefa Mazzolenija v Milanu. —

Nastroji ali mašine so izumki prebrisane glave, vrh tega pa tako prosti, da vsakdo ž njimi lahko dela. Snov, iz ktere se podkove izdelujejo, je izvrstna in svojemu namenu popolnem primerna.

Po tem načrtu se za podkove ne jemlje navadno palično železo na štiri robe, kakoršnega navadne železarnice izdelujejo, ampak železne palice so navlašč za ta namen po napovedanih merah v posebni železarnici „izvaljane“ z narezami za podkovne žreblje, in na jedni strani pri gotovih podkovah na notranji strani nekoliko stisnjene. Tako priredjene železne palice za podkove so že same na sebi velik korak naprej. Da se iz tako priredjenih železnih palic podkove izdelajo, v to je treba trojnega stroja ali mašine. Najprej stroja, ki železne palice tako na kose razkrojuje, da je kos ravno za podkovo zadosti; potem stroja, ki urezan kos v podobo podkove skrivi, in slednjič stroja, ki potrebne luknjice v podkovo zavrta. Vrh teh strojev je še treba peči, v kateri se železo razbeljuje. Da je železo celo, ne razpokano, to se vidi na prerezu in na površini posameznih podkov ali palic. Ako se palica ali podkova jedna ob drugej bije, je čist in jaren zvenk gotovo znamenje, da je železo dobro in izvrstno. Po tem takem je velik razloček med podkovami iz izvaljanega paličnega železa in pa med stisnjenimi ali prešanimi podkovami. Izvaljano palično železo se da hladno in razbeljeno kovati, kakor potreba nanese in ni celo nič krhko, kakor je železo pri prešanih podkovah. Zvunanja oblika v tovarni ali fabriki izdelanih podkov je zelo lična in na vse strani enakomerna. Kar se slednjič cene tiče, je prav nizka; giblje se za podkove med 13—43 krajcarji in se ravna po teži in sorti blaga.

Število brojev, velikosti in oblike, po katerih se podkove v tovarni izdelujejo je 14, in kakor

skušnja kaže to število zadostuje za navadnejše podobe konjskih kopit. Sicer se pa podkove izdeluje v vsaki poljubni podobi, meri in sorti, samo treba je mero dotičnega kopita v milimetrih ali pa papirnat izgled (mušter) ali pa tudi staro podkovo, ki je konju prav, tovarni poslati. Število lukenj za žreblje in cela naprava podkove je po najboljših skušnjah učenjakov določena. Gori imenovana tovarna ali fabrika dobiva palice za podkove iz najboljše železarnice, ki ima tudi patent na svoje izdelke. Izvrstna dobrota, lična podoba in nizka cena, so prednosti, po katerih se ti izdelki z pridom odlikujejo od drugih z prosto roko izdelanih. Obračamo toraj pozor konjskih gospodarjev in kovačev na tote podkove. Prvim se po njih znižujejo stroški za podkovanje, drugim pa povišujejo zaslužki pri manjšem delu in trudu.

Slovensko društvo za umno čebelarstvo obstaja že več let s sedežem v Ljubljani. Sedanji predsednik mu je č. g. J. Jerič, župnik v pokoju, ki tudi ureduje društveni list: Slovenska bečela (velja na leto 2 fl.), podpredsednik je g. Sovan, odborniki pa o. Salvator Pintar, župnik Jugovic in odvetnik dr. Abačič. Letnina je 2 fl. Namen društva je: vpeljati in pospeševati delovanje s premakljivimi satniki po navodu Dzierzonovem s podukom in dejanjem. Kot pomoček služi sploh občenje udov med seboj, da se čebelarja čedalje bolj umno in koristno opravlja; potem izdajanje podučnih spisov, zlasti v društvenem listu; večkratni shodni poduki čebelarjev po raznih krajih in mestih, sklenjeni z razstavami in darili; naprava društvene zbirke podučnih spisov, knjig in čebelarskega orodja ter tudi bralnega društva; obdarovanje pridnih čebelarjev v spodbudo drugim; preskerbljevanje pripravnih panjev in drugega čebelarskega orodja, kolikor mogoče po nizki ceni; deljenje semen medunosnih rastlin; naprava izglednega čebelnjaka za poduk; izsrečkanje panjev in čebelarskega orodja; posredovanje prodaje čebel, medu, voska in izdelanih panjev; dajanje svetov in pojasnil na prašanje in prošnjo društvenih udov. Slov. Gospodar priporočuje nujno hvalevredno društvo z njegovim vrlo uredovanim listom vred vsem slovenskim čebelarjem na Štajerskem!

Sejmovi. 15. maja v Ponkvi in v Studenicah. 16. maja v Bizelju, v Vojniku in pri št. Ilu v slov. goricah, 19. maja pri sv. Lenartu v slov. goricah. 22. maja v Loki, v Rogacu in v Arvežu.

### Dopisi.

Iz Mozirja. (Zarad Orožnovege spomineka) bil je 17. aprila shod dariteljev. Prišlo jih je okoli 20. Za predsednika zborovanju so si izvolili g. Andreja Cesarja in g. Jož. Lipolda za zapisnikarja. G. Lipold je potem poročal o denarstvenih zadevah ter naznanil, da mu je došlo

125 fl. in da je pri č. g. dekanu Potočniku shranjenih 26 fl. Potem se je razgovarjalo o predlogu g. Lipolda. Razgovarjanja so se udeležili gg. Goričar, Pirš, župnik Kalin in Lipold. Konečno bil je sprejet ta-le nasvet: spoštovatelji pokojnega pesnika in župnika Valentina Orožna, zbrani v Mozirju 17. aprila 1876 zaradi porabe za stavljenje spodobnega spomineka nabranega denarja sklenejo: spominek se ima v cerkveni zid pri sv. Francišku vzditi; ali pa tako, da je proti škodi po vremenu okovaren, tedaj s posebnim obokom. Če le mogoče, se naj spominek v cerkveni predveži postavi in sicer na sredi jene stene. Spominek se mora izdelati iz marmorja in se imajo č. gg. kanonik Orožen, profesor dr. Gregorčec in profesor Janko Pajk v Mariboru naprositi, da v porazumljenju z g. Jož. Lipoldom v Mozirju s č. g. dekanom Potočnikom v Gornjemgradu za postavljenje spomineka s pristojnim napisom poskrbijo. Ob enem se naj omenjeni gospodje v Mariboru naprosijo, da blagovolijo do razkritja spominekovega prirediti brožurico (če mogoče s sliko) ki bo obsegala životopis rajnega pesnika, potem pesni in druge od njega zapuščene spise. Brožura se ima iz nabranega peneza tiskati dati. Gospoda Lipold in Goričar prevzemeta razprodavanje brožure; skupljeni denar se ima za spominek porabiti. Omenjeni gospodje bi naj tudi poskrbeli, da se literarna zapuščina zbere in za slovenski narod ohrani. Zanašajoči se na domoljubje mariborskih gospodov se zaključijo, da se nabrani denarji 125 fl. g. kanoniku Orožnu pošljejo, ki jih ima za omenjeni namen obrniti; isto velja o denarjih pri č. g. dekanu Potočniku shranjenih. Odkritje ima slovesno biti. Ako brožura utegne več stati, kakor je nabranega denarja, se gg. Goričar in Lipold zavežeta, potrebni denar nabrati do 200 fl. Sploh se izdavanje brožure iskreno priporoča izvoljenim gospodom. Napis na plošči ima posebno tudi naglašati, da je rajnemu kot pesniku spominek postavil slovenski narod. Neizkazani darovniki še so g. Wžentek iz Moravskega 2 fl., Jož. in Ant. Turnšek v Mozirju 2 fl., Žiga Lajkauf 1 fl. in M. Blaž 20 kr. Navedeni sklep se je enoglasno sprejel in shod sklenil. V Mozirju 17. aprila 1876. Andrej Cesar, Kalin, Urek, Jož. Lipold, Goričar, A. Turnšek, Blaž, Lajkauf, Pirš, Leban, Wžentek, Jož. Turnšek.

**Iz Slov. Gradca.** (Gora poknila. — Naredijeva fabrika). Prebivalci Koteljske vasi na znožju gore sv. Uršule — vas je že na Koroškem — imajo sem od bele sobote priložnost opazovati redko prikazen v naturi. Isti dan se je namreč št. Uršuljske sosedna gora po sredini več kakor 30 sežnjev na široko razcepila. Že več časa poprej se je v gori slišalo neko strašno ropotanje, tulenje in gromenje; naposled je skalovje razpoknilo, da se je daleč na okrog zemlja stršela. Pri tej priliki je bilo mnogo skal po več sežnjev kvišku vgnanih in ob enem se je iz odprtine vtil

potok črne grde vode, ki še sedaj ni celó odtelal. Tudi znotranje tulanje v gori se včasih ponavlja. Mnogo ljudi prihaja čudne prikazni gledat in ugiibat po jeni uzrokih. Nekateri mislijo na vulkanske moči, drugi pa pravijo, da je letošnja preobilna snežnica podzemeljske votline in vodnjake preveč napolnila in si naposled silama iz ječe pot napravila; in to je najbolj verjetno. Kar se pa govori o desetem bratu, potem o starem prerokovanju, da bodo zaradi tega Kotlje vtonile, je vse prazna vera! — Pa tudi v Slov. Gradcu in Pamečah je od 21. — 25. aprila vse iznemirjeno bilo. Gostilničarji namreč niso hotli delavcem Naredijevе fabrike za izdelovanje trstnih stolov, več jesti dajati, ker že 3 mesece niso imeli s čem plačati; delavci pa tudi delati niso hotli več, ker že toliko časa niso dobili nobenega plačila. Srditost delavcev je postala tem večja, ker je ravnatelj fabrike in zastopnik firme Lob-ove v Frankfurtu na Nemškem, ki je fabriko v najem vzel, več dni preminol. Mislilo se je, da je kam na Prajzovsko peté odnesel za vselej, ker so ljudje zapazili, kako je vse fabriške pridelke marljivo in proti v Frankfurt odpošiljal. Kar je še ostalo, to ni toliko vredno, da bi se vsi dolгови pokrili. Delavci so hodili od c. k. okrajnega glavarja do c. k. sodnije in zopet nazaj pomoči iskat. Na Markovo se nenadno pripeljal po pošti — ravnatelj. Razdraženosti delavcev ni mogoče popisati, ko jim je naznanil: da mu ni mogoče jim izplačati. Psovanje in togotenje bilo je silno. Nagovarjal jih je, naj ga pustijo v mesto, da morebiti tam kaj denarjev dobi. Ali niso ga hotli iz pred oči pustiti; konečno se ženejo vsi z njim vred v mesto — na sodnijo, kder pa je bilo zapreto, ker so gospodje bili pri obedu. Sedaj se začne novo psovanje. Med tem pride župan z žandarji in ukaže delavcem, naj se razidejo, sicer jih da zapreti. Ti mu pa odgovorijo, da hočejo najpoprej jesti imeti in da se zapora čisto nič ne strašijo. Konec vsemu je bil ta, da je ravnatelj delavcem razdelil delavne knjižice, v katerih je črno na bellem, kolikor ima vsak delavec dobiti. Ta papir, to je vse, kar imajo ubogi delavci sedaj namesto tisoč krvavo zasluženih goldinarjev! — Naš celi okraj je vesel, da je dobil g. Peharca, pravičnega nepristranskega moža, za okrajnega sodnika. Nekateri nemčurji se sicer kisló držé, kar pa jim radi privoščimo! Sicer pa bomo te nemčurske griže, koje natančno poznamo, tako pred celim svetom razkrili, da si bodo oči in ušesa zatiskavali. To bomo storili, če ne prenehajo s svojim krtovim rovanjem. Ali ne veste, da se politične stranke nimajo mešati v sodnijske zadeve? — Menda hočete — strankarske sodnije??

**Od Marije snežnice na Velki.** (Čufte, čujte!) „Blagostanje po deželi se nam krči, čedalje bolj. Nevarnost življenja in imetja se množi...“ tožil je v deželnem zboru blagi zagovornik naših pravic g. Herman. Prežalostna resnica, in jeni dokaz

se najde tudi pri nas! Kmeti pri nakopičenem plačevanju ne morejo več shajati, zato prodavajo kos za kosom zemlje sami, ali pa pride davkar z žandarjem in ubogemu kmetu rubi imetje. Kako bridko je slišati, če otroci prosijo kruha, pa oče ali mati njim ga nimata vrezati . . . ali če stariši ne zmorejo 8 kr. da bi otroku šolarju mali katekizem kupili!? Od kod pa izvira tužna revšina? 1. Ljudje si mnogokrat nalagajo sami nepotrebne davke po dragem lišpu in potratu; postavimo: nek krčmar je pri nas v 2 mesecih prodal tabaka za 125 fl.; imamo pa 7 trafikantov; koliko je tedaj pri vseh in v celem letu nepotrebne škodljivega davka za tabak? 2. Gospodar je pijanec in zapravljevec igravec; po krčmah den za dnevom z desetaki meče okoli, doma pa mu vogli navskriž ležejo, in kder ni sejal, ne more tudi žeti. 3. Revšina je nasledek hudobije, kot kazen božja. Človek se obrača od Boga, zato mu Bog tudi svojo roko odteguje.

Da se „nevarnost življenja in imetja množi“ tudi pri nas, se vidi iz sledečega. Na vuzemsko nedeljo so fantje enega sicer malovrednega fantalina oklestili pri cerkvi, in gotovo bi mu rebra poravnali, če ga nebi hitre noge v cerkvo odnesle. Na vuzemski poudeljek pa je 7 hudobnežev fantalinov priklestilo k našej cerkvi iz sv. Auoške fare, rekoč: „Pri sv. Ani smo že napravili red (t. j. da nam pri cerkvi nihče več ne brani streljati) zdaj še ga moramo pri Novi cerkvi!“ in tik cerkve so streljali, da se je dim v cerkvo kadil, in so tako motili božjo službo! potem vsakokrat zopet šli v krčmo, kakih 20 stopinj od cerkve, pištol nabijati. Radi so streljali tudi ženskam pod noge, da je blato letelo po obleki, in otrokom tik mimo ušes! Kratko, prišli so nalašč, da bi napravili praskarijo, „da bi se čreva okoli cerkve motale!“ Eden hudobnežev je po kajbah preplazil več kakor kmetški junec pod jarmom; bil je 3 leta pri vojakihi, ali ta čas le 5 mesecev na prostih nogah; samo pri Cmurečki okrajni sodniji je imel črez 12krat opraviti in se zagovarjati; veliki teden je prišel iz luknje, ker je lani v družbi z nekim drugim človekom 2 potujoča rokodelca brez vsega uzroka napadel in hudo sklal; in že ga čakajo nove tožbe! Med večernicami je eden celo č. g. župniku proti prsim nastavil pištolo! . . . „Če tudi 16 žandarjev pride, se ne bojim nikogar: ne človeka, ne pekla, ne hudiča! sem pripravljen tukaj umreti. Prodajte mi grunt! . . . Če bi jaz bil tak gospod, kak' so oni, bi se daleč ognil take čudne prasice, kak' sem jaz — ne bi hotel nič opraviti imeti ž njo . . .!“ To so čudni gospodi . . .!

Ko onega korenjaka nekega dne žandarm pripelja pred c. k. okrajnega poglavarja v Radgono — ker na samo pismo povabilo ni hotel priti — se nakloni pred poglavarjem in reče: „Gospod! lepo zahvalim! in če bi zopet kedaj radi z meno kaj govorili, naj le pošljejo totega gospoda k meni, ker jaz imam dosti sovražnikov,

in si ne upam daleč na pot!“ — Tako se norčujejo hudobneži z duhovno in posvetno gosposko, žalijo vsako pošteno srce, trosijo pobušanje, motijo celo božjo službo — ali se tedaj moremo čuditi, ako nam pravičnost božja da šibo okusiti?!

(Konec prihodnjic.)

**Iz Koroškega.** (Razne novosti.) Kdor je bil 24. aprila v Celovcu, ta je imel priliko smejati se kislim obrazem naših liberalcev in dolgim nosovom naših že nekoliko plesnivih ustavakov. Bila je isti den namreč volitva v mestni zastop, kder so do sedaj gospodarili sami prusački liberalci, urgermani in slovenski renegati. Toda volilci 3. razreda so se jihovega gospodarstva naveličali in izvolili može, ki so obljubili, da bodo enkrat varčno, štedljivo začeli gospodariti. Liberalni kokoti, ki povsodi z mestnim denarjem prav za prav brskajo, so propadli. Izvoljeni so gg. Rieder s 94, Andrej Einspieler z 90, Flach s 80, Pamprl s 48 glasovi. General liberalnih ustavakov in veliki prijatelj kulturoborcev vitez žl. Jessernigg je komaj vlovil 7 revnih glasčkov. Ta volitev je liberalce po vsem Koroškem in zunaj razkačila, pa zastoj se jezijo. — Enako pobitje utegne liberalno stranko zadeti 27. maja pri obnem zboru Hilttenberskega-železninskega društva. Delničarji so namreč strašno razdraženi na opravišne svetovalce, ki baje liberalno t. j. slabo ali na kvar delničarjev gospodarijo. — Proti koncu aprila so se naše reke močno napele. Bela, Glajna in Drava so prestopile svoje pobrežje in mnogo travnikov in njiv poplavile. Sedaj je voda zopet padla. Setve se kažejo povsodi lepe in obetajo obilo žetev, če jih še poprej kaka nesreča ne zadene. — V Celovcu je začel izhajati lutrovsk list: „der österreichische (?) Protestant.“ — S 15. majem počenši odhaja vsaki den ob 7 uri 40 m. zvečer mešan vlak iz Belaka v Celovec, kar bo ljudem mnogo ugajalo.

## Politični ogled.

**Avstrijske dežele.** Ministri dunajski in pa magjarski so se v sledečih točkah enkrat porazumili 1. colna in kupčijska zveza ostane še 10 let; 2. colni tarif se poviša pri zrnju, živini, vinu in tkaninah 3. vžitninski davek pri kuhanju žganja se polajša 4. col od izpeljanega cukra, žganja in piva se ima med obe državi razdeliti; tukaj bodo Magjari kakih 4—5 milijonov na boljšem, 5. bankovci se bodo delali na Dunaju pa tudi v Budapeštu. Prilično bomo več povedali o tem novem dvalizmu na 10 let. — Svitli cesar so pozvali avstrijske in magjarske poslance na 15. dan maja v Budapešt, da zborujejo o skupnih zadevah; ta zbor imenujejo časniki sploh: delegacije. — Na Dunaju je 3000 rokodelcev zborovalo in sklenolo osnovati društvo, katero bi naj rokodelce branilo zoper preveliko obdačenje in ki bi naj skrbelo za boljši red pri učencih rokodelstvenskih. No, ljudje so začeli čutiti, da ni bilo dobro stare cehe na nos